

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΔΔΙ ΤΟ 2018

Περίληψη

Ιουνίου 2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΔΔΙ ΤΟ 2018

Ιουνίου 2018

Περίληψη

Συγκεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με τις παραβιάσεις ΔΔΙ

Στην παρούσα έκθεση συγκεντρώνονται τα πορίσματα της έρευνας την οποία διεξάγει από το 2013 το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), μέσω του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Παραβίαση των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Παρατηρητήριο), σχετικά με το εύρος, το πεδίο και τις οικονομικές συνέπειες των παραβιάσεων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) στην ΕΕ.

Σκοπός της έκθεσης είναι να συνδέσει τις διάφορες μελέτες που έχουν διενεργηθεί σχετικά με την αξία της διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ), την αντίληψη του κοινού σχετικά με αυτή, τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται για την παραβίαση των δικαιωμάτων ΔΙ και τις οικονομικές συνέπειες των παραβιάσεων, προκειμένου να διαμορφωθεί μια συνεκτική εικόνα της κατάστασης όσον αφορά τα ΔΔΙ και τις παραβιάσεις τους στην ΕΕ. Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης μια ενότητα σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την καταπολέμηση των παραβιάσεων. Πρόθεσή μας είναι η έκθεση αυτή να δημοσιεύεται σε ετήσια βάση.

Σε μελέτη που εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ), το EUIPO διαπίστωσε ότι η συνολική συμβολή των τομέων έντασης ΔΔΙ στην οικονομία της ΕΕ αντιπροσωπεύει κατά προσέγγιση το 42 % του ΑΕΠ (5,7 τρισ. EUR) και το 28 % της απασχόλησης (καθώς και ένα επιπλέον 10 % σε έμμεσα αποτελέσματα στην απασχόληση σε τομείς που δεν βασίζονται στα ΔΔΙ). Οι τομείς αυτοί παράγουν επίσης εμπορικό πλεόνασμα ύψους 96 δισ. EUR περίπου με τον υπόλοιπο κόσμο, ενώ οι μισθοί που καταβάλλονται στους εργαζομένους στους εν λόγω τομείς είναι κατά 46 % υψηλότεροι σε σύγκριση με άλλους τομείς.

Λόγω της υψηλής αξίας των ΔΔΙ, η παραβίαση των δικαιωμάτων αυτών αποτελεί προσοδοφόρα εγκληματική δραστηριότητα, η οποία προκαλεί σημαντικές ζημιές στους κατόχους δικαιωμάτων και στην οικονομία γενικότερα.

Σύμφωνα με μελέτη την οποία εκπόνησε το EUIPO από κοινού με τον ΟΟΣΑ το 2016, εκτιμάται ότι οι παραβιάσεις ΔΔΙ στο διεθνές εμπόριο το 2013 ενδέχεται να ανήλθαν σε ποσοστό έως 5 % των εισαγωγών στην ΕΕ, ή σε 85 δισ. EUR ετησίως.

Σε μια σειρά τομεακών μελετών, το EUIPO εκτίμησε τις απώλειες πωλήσεων λόγω παραποίησης/απομίμησης σε 13 τομείς (απευθείας στους υπό ανάλυση κλάδους, καθώς και σε ολόκληρη την αντίστοιχη αλυσίδα εφοδιασμού τους). Οι απώλειες αυτές ανέρχονται συνολικά σε περισσότερα από 100 δισ. EUR ετησίως.

Η μεγάλη αξία, οι επιεικείς ποινές και η υψηλή απόδοση των επενδύσεων συγκαταλέγονται μεταξύ των κινήτρων που οδηγούν τις εγκληματικές οργανώσεις στην άσκηση δραστηριοτήτων παραποίησης/απομίμησης. Οι μέθοδοι τις οποίες εφαρμόζουν τα εν λόγω εγκληματικά δίκτυα γίνονται ολοένα και πιο σύνθετες, λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας και των διαύλων διανομής, ενώ παράλληλα αυξάνεται το εύρος των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο παραποίησης/απομίμησης.

Τα επιχειρηματικά μοντέλα τα οποία υιοθετούν όσοι δραστηριοποιούνται στην παραποίηση/απομίμηση προϊόντων χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό το διαδίκτυο για τη διανομή των προϊόντων τους και για την προώθηση της διανομής και κατανάλωσης παράνομου ψηφιακού περιεχομένου. Οι δικτυακοί τόποι που πωλούν προϊόντα παραποίησης/απομίμησης επωφελούνται από πρόσθετα διαφημιστικά έσοδα, τα οποία προέρχονται από διαφημίσεις «υψηλού κινδύνου» (προϊόντα και υπηρεσίες για ενήλικες, παιχνίδια και κακόβουλο λογισμικό) και, παραδόξως, από νόμιμες μάρκες, οι οποίες ως εκ τούτου πλήττονται διπλά από τη διαφήμιση σε τέτοιου είδους δικτυακούς τόπους (ζημία για την εμπορική επωνυμία τους και παροχή αξιοπιστίας στον δικτυακό τόπο που φιλοξενεί τις διαφημίσεις).

Πέραν της ανάλυσης της προσφοράς προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και πειρατικού περιεχομένου, το EUIPO έχει επίσης μελετήσει την πλευρά της ζήτησης, δηλαδή τη στάση των πολιτών της ΕΕ ως προς τα ΔΔΙ και την προθυμία τους να προβαίνουν σε παράνομη κατανάλωση. Μεταξύ των κινήτρων που ωθούν τους καταναλωτές στην αγορά προϊόντων παραποίησης/απομίμησης περιλαμβάνονται οι χαμηλότερες τιμές, η δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και ο χαμηλός βαθμός κοινωνικού στίγματος που συνδέεται με αυτού του είδους τις αγορές.

Αναταποκρινόμενο στις εξελίξεις αυτές, το EUIPO, από κοινού με δημόσιους και ιδιωτικούς εταίρους, αναλαμβάνει και υποστηρίζει σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων. Στις δράσεις αυτές περιλαμβάνονται ποικίλα μέτρα, από την ενημέρωση των κατόχων δικαιωμάτων σχετικά με το μεταβαλλόμενο τοπίο των παραβιάσεων ΔΔΙ, τη συνεργασία με την Ευρωπόλ για την ανάληψη ευρύτερων δράσεων καταπολέμησης του εγκλήματος που αφορά τη ΔΙ, και κυρίως τη χρηματοδότηση ειδικής μονάδας για το έγκλημα που αφορά τη ΔΙ εντός της Ευρωπόλ, έως τη στήριξη των προσπάθειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ Εμπορίου) για την αντιμετώπιση της προσφοράς προϊόντων παραποίησης/απομίμησης από τρίτες χώρες, καθώς και την παροχή πληροφοριών στους πολίτες σχετικά με τη διαθεσιμότητα προσφορών νόμιμου ψηφιακού περιεχομένου και σχετικά με τον οικονομικό

αντίκτυπο της αγοράς προϊόντων παραποίησης/απομίμησης ή της απόκτησης πρόσβασης σε παράνομο περιεχόμενο.

Οι κύριες ενότητες της έκθεσης περιλαμβάνουν τα εξής:

Συμβολή στην οικονομία και αξία των ΔΔΙ

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει σύνοψη της μελέτης του 2016 για τη συμβολή της ΔΙ, σύμφωνα με την οποία το 42 % του ΑΕΠ της ΕΕ και το 28 % της απασχόλησης στην ΕΕ παράγονται σε τομείς έντασης ΔΔΙ. Στην ίδια ενότητα παρατίθεται επίσης σύνοψη της μελέτης του 2015 που πραγματοποιήθηκε σε επίπεδο εταιρειών, σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες που έχουν στην κατοχή τους τουλάχιστον ένα σήμα, σχέδιο ή υπόδειγμα ή δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρουσιάζουν καλύτερες οικονομικές επιδόσεις από εκείνες που δεν κατέχουν κανένα ΔΔΙ· μάλιστα, παρατηρείται ότι το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στις ΜΜΕ. Τέλος, αναλύεται επίσης ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2016 για τις ΜΜΕ, στο πλαίσιο του οποίου ερευνήθηκαν περισσότερες από 9 000 ΜΜΕ στην ΕΕ, προκειμένου να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν τα ΔΔΙ ή οι λόγοι για τους οποίους δεν χρησιμοποιούν ΔΔΙ.

Για ποιον λόγο και με ποιον τρόπο παραβιάζονται τα δικαιώματα ΔΙ:

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται οι πλευρές της προσφοράς και της ζήτησης της αγοράς όσον αφορά τα προϊόντα που παραβιάζουν ΔΔΙ. Στην πλευρά της προσφοράς, αναλύονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παράδοση των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης στον καταναλωτή, με βάση στοιχεία από ποικίλες πηγές και εκθέσεις, όπως η κοινή έκθεση EUIPO-Ευρωπόλ σχετικά με την επικρατούσα κατάσταση το 2017. Σε χωριστές υποενότητες εξετάζονται τα επιχειρηματικά μοντέλα που χρησιμοποιούν οι παραβάτες στο διαδίκτυο, και ειδικότερα η διαφήμιση σε δικτυακούς τόπους για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ότι παραβιάζουν ΔΔΙ και η κατάχρηση του συστήματος ονομάτων τομέα για τη δημιουργία κίνησης προς ηλεκτρονικά καταστήματα που πωλούν προϊόντα παραποίησης/απομίμησης.

Στην τελευταία υποενότητα εξετάζεται η πλευρά της ζήτησης: τι παρακινεί τους καταναλωτές στην παραβίαση ΔΔΙ. Αντλούνται στοιχεία από τη μελέτη του 2017 σχετικά με την αντίληψη των καταναλωτών ως προς τα ΔΔΙ, καθώς και από τον πίνακα αποτελεσμάτων του 2016 για τη νεολαία, από όπου προκύπτει ότι μεταξύ των παραγόντων τους οποίους αναφέρουν οι πολίτες ως λόγους για να προβούν σε παραβίαση της ΔΙ συγκαταλέγονται οι χαμηλότερες τιμές των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και οι χαμηλότερες τιμές και η μεγαλύτερη (όπως την αντιλαμβάνονται οι πολίτες) διαθεσιμότητα παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, σε σύγκριση με τη νόμιμη προσφορά.

Οικονομικές συνέπειες των παραβιάσεων των ΔΔΙ

Στην ενότητα αυτή εξετάζεται ο οικονομικός αντίκτυπος των παραβιάσεων τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα της οικονομίας. Αντλούνται στοιχεία από τις κοινές μελέτες EUIPO-ΟΟΣΑ σχετικά με το εμπόριο προϊόντων παραποίησης/απομίμησης καθώς και από τομεακές μελέτες που έχουν δημοσιευτεί από το 2015, στο πλαίσιο των οποίων παρέχονται εκτιμήσεις για το οικονομικό κόστος της παρουσίας προϊόντων παραποίησης/απομίμησης στην ΕΕ. Εξετάζονται τόσο ο αντίκτυπος στις πωλήσεις και στην απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα όσο και οι επακόλουθες επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά. Συνολικά, από τις δύο αυτές σειρές μελετών διαμορφώνεται μια ολοκληρωμένη εικόνα όσον αφορά το παγκόσμιο εμπόριο προϊόντων παραποίησης/απομίμησης (με ιδιαίτερη έμφαση στις εισαγωγές προϊόντων απομίμησης στην ΕΕ, οι οποίες αντιστοιχούν σχεδόν στο 5 % του συνόλου των εισαγωγών στην ΕΕ), τους τομείς που πλήττονται περισσότερο, την προέλευση των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και τον συνακόλουθο αντίκτυπο για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Στην τελευταία υποενότητα εξετάζεται το κόστος της καταπολέμησης των παραβιάσεων ΔΔΙ για τον ιδιωτικό τομέα, με βάση στοιχεία έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2017 σε περίπου 1 300 επιχειρήσεις σε 14 κράτη μέλη. Από την έρευνα αυτή προκύπτει ότι το κόστος της καταπολέμησης των παραβιάσεων είναι ιδιαίτερος επαχθής για τις μικρότερες επιχειρήσεις.

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ
ΔΔΙ ΤΟ 2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ιουνίου 2018